

บทที่ ๒

ทิศทางและผลการดำเนินงานของสถานศึกษา

สถานศึกษาได้ประชุมบุคลากรเพื่อร่วมกันประเมินสถานการณ์ของสถานศึกษา โดยใช้การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมและศักยภาพ (SWOT Analysis) ในการกำหนดจุดแข็งและจุดอ่อนจากสภาพแวดล้อมภายในสถานศึกษา รวมทั้งโอกาสและอุปสรรคจากสภาพแวดล้อมภายนอกสถานศึกษา อันเป็นปัจจัยต่อการจัดการศึกษาของสถานศึกษา เพื่อนำผลไปใช้ในการกำหนดทิศทางการดำเนินงานของสถานศึกษา ซึ่งได้ผลการประเมินสถานการณ์ของสถานศึกษา ดังนี้

จุดแข็ง (S = Strengths)

๑. ผู้บริหารและครูได้รับการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง
๒. ครู บุคลากรทุกฝ่ายมีการทำงานเป็นทีม มีส่วนร่วมในการวางแผนพัฒนาการศึกษา
๓. ผู้บริหารและครูมีความกระตือรือร้น สนใจใฝ่เรียนรู้ที่จะปฏิรูปการเรียนรู้และปฏิรูปการศึกษา
๔. ผู้บริหาร บริหารงานโดยยึดหลักธรรมาภิบาลและส่งเสริมให้บุคลากรได้รับการพัฒนาทักษะการปฏิบัติงานตามศักยภาพบทบาทหน้าที่
๕. ผู้บริหารมีสถานะความเป็นผู้นำสูง เปิดโอกาสให้ครู บุคลากร กรรมการสถานศึกษา องค์กรนักศึกษา และผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง มีส่วนร่วมในการวางแผนพัฒนาการศึกษา
๖. ครู บุคลากร ส่วนมากเป็นคนในพื้นที่ ทำให้มีความคล่องตัวในการประสานงานที่ดี
๗. มีแผนการปฏิบัติงานประจำปี และมีแผนการใช้จ่ายเงินงบประมาณ
๘. ได้รับการสนับสนุนช่วยเหลือ การจัดกิจกรรมจากภาคีเครือข่ายเป็นอย่างดี เช่น องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้นำชุมชน กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน และส่วนราชการของอำเภอพิบูลย์รักษ์ ชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาและพัฒนาผู้เรียน
๙. มีภูมิปัญญาท้องถิ่นและแหล่งการเรียนรู้ที่หลากหลาย มีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรม และพัฒนาศักยภาพผู้เรียนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
๑๐. ได้รับการสนับสนุนการจัดกิจกรรมจากองค์กร พระสงฆ์ ด้านการส่งเสริม คุณธรรม จริยธรรม

จุดอ่อน (W = Weaknesses)

๑. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียน ในหมวดวิชาพื้นฐานยังไม่เป็นที่น่าพอใจ เช่น ภาษาไทย คณิตศาสตร์ ภาษาอังกฤษ วิทยาศาสตร์ ซึ่งต้องได้รับการพัฒนา
๒. ทักษะการคิดวิเคราะห์ การแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง การรักการอ่านของผู้เรียน ยังจำเป็นต้องได้รับการฝึกฝนอย่างต่อเนื่อง
๓. ครู บุคลากร ไม่เพียงพอ ไม่ครบวิชาเอก สอนไม่ตรงกับกลุ่มหมวดวิชาที่ศึกษามาจากสถานศึกษา
๔. มีอัตราจำนวนนักศึกษาต่อครูไม่เหมาะสม มีจำนวนมากเกินไป ไม่เป็นไปตามระเบียบที่กำหนด
๕. บุคลากรลาออกไปประกอบอาชีพอื่นเนื่องจากขาดขวัญกำลังใจ และไม่มีความมั่นคงในอาชีพเป็นเหตุให้การปฏิบัติงานขาดความต่อเนื่อง

โอกาส (O = Opportunities)

๑. ภาศึเครือขายให้ความร่วมมือในด้านทรัพยากร
๒. ชุมชนมีแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย และเอื้อต่อการเรียนรู้
๓. ผู้เรียนมีความต้องการที่จะพัฒนาตนเองด้านความรู้ พื้นฐาน ด้านอาชีพ และการดำรงชีวิต
๔. การมีส่วนร่วมของภาศึเครือขายในการบริหารจัดการ ชุมชนและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีส่วนร่วมในการบริหารจัดการและร่วมรับผิดชอบการจัดกิจกรรมในพื้นที่

อุปสรรค (T = Threats)

๑. ประชาชนมีฐานะเศรษฐกิจไม่ดี ต้องประกอบอาชีพเลี้ยงชีพตนเอง การสนับสนุนด้านการจัดการศึกษาจึงขาดการสนับสนุนให้เกิดผลดีตามที่คาดไว้
๒. ผู้เรียนเป็นบุคคลหลากหลายอาชีพและวัย มีปัญหาด้านเศรษฐกิจในครอบครัว
๓. ผู้เรียนขาดทักษะความรู้พื้นฐานในการเรียนรู้และมีความแตกต่างระหว่างวัยทำให้การจัดการศึกษาเป็นไปอย่างยากลำบาก
๔. ผู้เรียนยังไม่ทราบบทบาทหน้าที่ในการเรียนรู้ของตนเองและไม่ค่อยให้ความสำคัญกับการเรียนรู้
๕. อำเภอปิบูลย์รักษ์ไม่มีโรงงาน บริษัทและร้านสะดวกซื้อ ทำให้ผู้เรียนไม่ค่อยสนใจเรียนรู้ เนื่องจากไม่มีเหตุจูงใจในการศึกษาต่อของตนเอง

จากผลการประเมินสถานการณ์ของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอปิบูลย์รักษ์ โดยการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมและศักยภาพ (SWOT Analysis) ของสถานศึกษาดังกล่าวข้างต้น ประกอบกับคณะกรรมการสถานศึกษาและภาศึเครือขายสำคัญของ กศน.อำเภอปิบูลย์รักษ์ เข้ามามีส่วนร่วมในการกำหนดทิศทางการดำเนินงานของสถานศึกษา ได้แก่ ปรัชญา วิสัยทัศน์ อัตลักษณ์ เอกลักษณ์ พันธกิจ เป้าประสงค์ ตัวชี้วัดความสำเร็จและกลยุทธ์ ดังนี้

ทิศทางการดำเนินงานของสถานศึกษา

ปรัชญา “ คิดเป็น ทำเป็น แก้ปัญหาได้ ”

วิสัยทัศน์

“ ผู้เรียนและผู้รับบริการ ได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐาน การศึกษาต่อเนื่อง และการศึกษาตามอัธยาศัย ที่มีคุณภาพ พัฒนาแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย โดยยึดหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ”

พันธกิจ

- ๑) จัดและส่งเสริมการเรียนรู้เพื่อยกระดับการศึกษา ให้กับประชาชนกลุ่มเป้าหมายตามความต้องการอย่างต่อเนื่อง
- ๒) ส่งเสริมสนับสนุนภาคีเครือข่ายในทุกภาคส่วนของสังคม ร่วมจัดการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย ให้เป็นกลไกในการส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต
- ๓) สร้างและกระจายโอกาสการเรียนรู้โดยการกระจายแหล่งเรียนรู้ สื่อ และเทคโนโลยี เพื่อตอบสนอง ความต้องการการเรียนรู้ตลอดชีวิต
- ๔) ส่งเสริมให้ชุมชนจัดการความรู้เพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชน โดยบูรณาการภูมิปัญญาท้องถิ่นและภูมิปัญญาสากลผ่านนวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา
- ๕) พัฒนาคูณภาพการจัดการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยสำหรับประชาชนกลุ่มเป้าหมาย เพื่อให้มีคุณธรรมนำความรู้และมีทักษะการดำเนินชีวิตบนพื้นฐานของปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง
- ๖) ดำเนินการประกันคุณภาพภายในให้สอดคล้องกับระบบหลักเกณฑ์ และวิธีการที่กำหนด

เป้าประสงค์และตัวชี้วัดความสำเร็จ

เป้าประสงค์	ตัวชี้วัดความสำเร็จ
๑) จัดและส่งเสริมการเรียนรู้เพื่อยกระดับการศึกษา ให้กับประชาชนกลุ่มเป้าหมายตามความต้องการอย่างต่อเนื่อง	๑. ร้อยละของประชากรวัยเรียนจบการศึกษาภาคบังคับ ๒. ร้อยละของผู้เรียนและผู้รับบริการที่มีผลสัมฤทธิ์ตามจุดมุ่งหมายการเรียนรู้ของแต่ละหลักสูตรหรือกิจกรรมการเรียนรู้และมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์
๒. ประชาชนผู้เข้ารับการศึกษาอาชีพเพื่อการทำงาน นำความรู้ไปพัฒนาสมรรถนะ สามารถสร้างสรรค์และพัฒนาอาชีพได้อย่างยั่งยืน	๑. ร้อยละของผู้เรียนและผู้รับบริการที่มีผลสัมฤทธิ์ตามจุดมุ่งหมายการเรียนรู้ของแต่ละหลักสูตรหรือกิจกรรมการเรียนรู้และมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ๒. ร้อยละของประชาชนมีกระบวนการจัดการความรู้ไปพัฒนาอาชีพตามวิถีชีวิตของตนเองเพิ่มขึ้น
๓. ประชาชนผู้เข้ารับการศึกษาเพื่อพัฒนาทักษะชีวิต ดำรงชีวิตอยู่ในสังคมอย่างมีความสุข มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์เพื่อนำไปสู่ความเป็นพลเมืองดีในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข	- ร้อยละของผู้เรียนและผู้รับบริการที่มีผลสัมฤทธิ์ตามจุดมุ่งหมายการเรียนรู้ของแต่ละหลักสูตรหรือกิจกรรมการเรียนรู้และมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์
๔. ประชาชนผู้เข้ารับการศึกษาเพื่อพัฒนาสังคมและชุมชน นำความรู้ไปใช้ในการพัฒนาตนเองและชุมชน เพื่อให้เกิดความเข้มแข็ง สามารถพึ่งพา	๑. ร้อยละของผู้เรียนและผู้รับบริการที่มีผลสัมฤทธิ์ตามจุดมุ่งหมายการเรียนรู้ของแต่ละหลักสูตรหรือกิจกรรมการเรียนรู้และมี

เป้าประสงค์	ตัวชี้วัดความสำเร็จ
ตนเองได้ ตามแนวทางปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง มีการพัฒนาที่ยั่งยืนและเกิดสังคมแห่งการเรียนรู้	คุณลักษณะที่พึงประสงค์ ๒. ร้อยละของประชาชนมีกระบวนการเรียนรู้ และการจัดการความรู้ไปใช้ในการพัฒนาตนเองและชุมชน ให้เกิดความเข้มแข็ง พึ่งพาตนเองได้เพิ่มขึ้น
๖. ภาคีเครือข่ายเข้ามาร่วมดำเนินการ จัดการศึกษา ตลอดชีวิตอย่างกว้างขวาง	- ร้อยละของจำนวนภาคีเครือข่ายที่เข้ามามี ส่วนร่วมดำเนินการจัดการศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัย
๗. ชุมชนมีการจัดการความรู้และกระบวนการ เรียนรู้เพื่อสร้างสังคมแห่งภูมิปัญญาและการเรียนรู้ แหล่งเรียนรู้มีอยู่อย่างทั่วถึงและได้รับการพัฒนาเพื่อ เพิ่มโอกาสและช่องทางการศึกษาและการเรียนรู้ ตลอดชีวิต ที่มีคุณภาพและสนองตอบความต้องการ ของประชาชน	๑. ร้อยละของชุมชนมีการจัดการความรู้ และมีกระบวนการสร้างสังคมแห่งภูมิ ปัญญาและการเรียนรู้เพิ่มขึ้น ๒. ร้อยละของจำนวนผู้รับบริการการศึกษา ต่อเนื่องและการศึกษาตามอัธยาศัย
๑๐. ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตาม อัธยาศัยอำเภอพิบูลย์รักษ์ มีระบบการบริหาร จัดการที่มีคุณภาพ สามารถจัดบริการตอบสนองกับ สภาพและความต้องการของผู้เรียนและผู้รับบริการ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ	๑. ร้อยละของบุคลากรที่ได้รับการพัฒนา สมรรถนะในการดำเนินงานการศึกษานอก ระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย ๒. ร้อยละของผู้รับบริการที่มีความพึงพอใจ ต่อการใช้บริการของสถานศึกษา

กลยุทธ์ของสถานศึกษา

กลยุทธ์ที่ ๑ ลุยถึงที่

๑. ทำงานร่วมกับชุมชนในลักษณะร่วมอยู่ ร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมแก้ไขปัญหาและร่วมพัฒนา
๒. ร่วมสำรวจข้อมูลในด้านอาชีพ แหล่งเรียนรู้ ภูมิปัญญาท้องถิ่น และประชากรวัยแรงงาน จัดเก็บ ข้อมูลอย่างเป็นระบบทั้งเป็นเอกสาร และบันทึกลงเครื่องคอมพิวเตอร์

กลยุทธ์ที่ ๒ ตอบโจทย์ในใจของผู้เรียน

๑. จัดทำหลักสูตรท้องถิ่น ร่วมกับผู้รู้ ภูมิปัญญาและเครือข่ายในชุมชน ที่สอดคล้องกับวิถีชีวิตและความ ต้องการของชุมชน
๒. ต้องปรับวิธีเรียนเปลี่ยนวิธีสอน ตลอดจนการวัดผลประเมินผลให้หลากหลายรูปแบบหลายทางเลือก เพื่อตอบสนองความต้องการของผู้เรียน
๓. ต้องนำสื่อการเรียนการสอนที่ทันสมัยประยุกต์ใช้ในชุมชน
๔. จัดเทียบโอนการศึกษาให้กับประชาชนวัยแรงงานและกลุ่มเป้าหมาย

กลยุทธ์ที่ ๓ ขยายและพัฒนาแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย

๑. ต้องจัดศูนย์การเรียนรู้ชุมชนให้เป็นศูนย์กลางแห่งการเรียนรู้ เป็นที่ศึกษาค้นคว้าหาความรู้ทุกรูปแบบของชุมชน
๒. จัดให้มีแหล่งเรียนรู้ในชุมชนหลากหลายรูปแบบ เช่น ภูมิปัญญา โรงเรียน วัด กลุ่มอาชีพ แหล่งท่องเที่ยว ป่าไม้ ธรรมชาติ ฯลฯ
๓. จัดให้มีการทัศนศึกษาดูงาน เพื่อแลกเปลี่ยนประสบการณ์เพิ่มเติมความรู้ให้กับชุมชนตลอดเวลา
๔. จัดทำทำเนียบแหล่งเรียนรู้ครอบคลุมทุกพื้นที่ และขยายแหล่งเรียนรู้โดยการประชาสัมพันธ์ให้ชุมชนเห็นความสำคัญของการจัดการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย

กลยุทธ์ที่ ๔ ผนึกกำลังภาคีเครือข่าย

๑. ต้องสร้างความสัมพันธ์กับเครือข่ายพันธมิตรทุกองค์กร เช่น อบต. ผู้นำชุมชน ผู้นำองค์กร ครู ภูมิปัญญาท้องถิ่น
๒. ประสาน/ส่งเสริม เครือข่ายร่วมจัดกิจกรรมและจัดทำทำเนียบของเครือข่าย
๓. จัดทำบันทึกข้อตกลงร่วมมือ (MOU) การปฏิบัติงานร่วมกันระหว่าง กศน.กับเครือข่าย เช่น องค์กรบริหารส่วนตำบลบ้านแดง โรงเรียน สถานประกอบ

กลยุทธ์ที่ ๕ บริการเยี่ยมคุณภาพ

๑. จัดทำรายงานการประเมินตนเอง (Self Assessment Report : SAR)
  ๒. จัดทำแผนและรายงานผลการจัดกิจกรรมของสถานศึกษา สามารถตรวจสอบได้
  ๓. จัดทำแผนการนิเทศติดตามผลการปฏิบัติงานทุกกิจกรรม
- ประชาสัมพันธ์การจัดกิจกรรม กศน.ร่วมกับเครือข่าย

จุดเน้นและนโยบายสำคัญของ กศน.

นโยบายสำคัญ

1. เร่งสร้างและพัฒนา กศน. ตำบล แหล่งเรียนรู้ชุมชนให้เป็นศูนย์กลางการเรียนรู้ตลอดชีวิตในชุมชน ดังนี้

จัดตั้ง กศน. ตำบล แหล่งเรียนรู้ชุมชนเพื่อกระจายโอกาสให้ประชาชนได้เรียนรู้ตลอดชีวิต

จัดหาโครงสร้างพื้นฐานด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อสนับสนุนการบริหารการจัดกิจกรรมการศึกษาและการเรียนรู้ และการให้บริการประชาชน

จัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่านเพื่อส่งเสริมให้ประชาชนมีนิสัยใฝ่รู้ ใฝ่เรียน เป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ และสามารถนำความรู้ไปใช้ให้เกิดประโยชน์แก่ตนเองและชุมชน

จัดบริการการติวเข้มเติมเต็มความรู้ (Student Channel) ทางสถานีวิทยุโทรทัศน์เพื่อการศึกษา (ETV) และสถานีวิทยุโทรทัศน์สาธารณะ

จัดกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ทางด้านวิทยาศาสตร์ และคณิตศาสตร์ ที่เหมาะสมสำหรับประชาชน

ประสานการจัดบริการและส่งเสริมการเรียนรู้ของศูนย์ซ่อมสร้าง (Fix – it Center)

๒. เร่งรัดดำเนินงานตามนโยบายการขับเคลื่อนการปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่สอง (พ.ศ. ๒๕๕๒ – ๒๕๖๑) ดังนี้

๒.๑ เร่งรัดดำเนินการส่งเสริมการอ่านเพื่อสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้

๒.๒ เร่งรัดดำเนินการพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาและเรียนรู้ เพิ่มโอกาสทางการศึกษาและเรียนรู้ และส่งเสริมการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนของสังคมในการบริหารและจัดการศึกษา

๒.๓ ปรับบทบาทจากการเป็นผู้จัดการศึกษา มาเป็นผู้สนับสนุนและอำนวยความสะดวกให้เกิดการเรียนรู้ตลอดชีวิต

๓. จัดการศึกษาโดยไม่เสียค่าใช้จ่าย ๑๕ ปี อย่างมีคุณภาพ เพื่อเพิ่มโอกาสทางการศึกษาให้กับประชาชน ดังนี้

๓.๑ จัดการศึกษาขั้นพื้นฐานอย่างมีคุณภาพให้กับประชากรวัยแรงงานที่ไม่จบการศึกษาภาคบังคับและไม่อยู่ในระบบโรงเรียน

๓.๒ มุ่งเน้นจัดกิจกรรมพัฒนาคุณภาพผู้เรียนและปรับพื้นฐานการศึกษาของผู้เรียน โดยจัดกิจกรรมการเรียนรู้ปรับพื้นฐาน กิจกรรมเพื่อพัฒนาความรู้ความสามารถด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร และกิจกรรมจัดหาสื่ออุปกรณ์การสอนของครู หรือหนังสือที่นอกเหนือจากแบบเรียน รวมทั้งสร้างโอกาสในการส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียนด้วยวิธีการที่หลากหลาย

๓.๓ จัดหาหนังสือเรียนการศึกษานอกระบบระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีคุณภาพตามที่สำนักงาน กศน. ให้การรับรองคุณภาพตามจำนวนนักศึกษา ที่ลงทะเบียนเรียนพร้อมทั้งจัดให้มีระบบหมุนเวียนหนังสือเพื่อเปิดโอกาสให้ผู้เรียนทุกคนสามารถเข้าถึงการใช้บริการหนังสือเรียนอย่างเท่าเทียมกัน

๔. ส่งเสริมและสนับสนุนให้ทุกภาคส่วนเข้ามามีส่วนร่วมเป็นภาคีเครือข่ายในการจัด ส่งเสริม และสนับสนุนการจัดการศึกษาตลอดชีวิตให้ครอบคลุมพื้นที่ทุกระดับอย่างต่อเนื่องและเข้มแข็ง ดังนี้

๔.๑ จัดทำระบบฐานข้อมูลภาคีเครือข่ายทุกระดับ เพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการสร้างความเป็นเอกภาพและเพิ่มประสิทธิภาพในการดำเนินงานร่วมกัน

๔.๒ เสริมสร้างแรงจูงใจให้ภาคีเครือข่ายมีส่วนร่วมจัดการศึกษาตลอดชีวิตอย่างมีคุณภาพ

๔.๓ พัฒนาบุคลากรภาคีเครือข่ายให้มีศักยภาพในการจัดการศึกษาตลอดชีวิตอย่างมีคุณภาพ

๔.๔ ประสานการทำงานร่วมกับภาคีเครือข่ายเพื่อให้มีความรู้ความเข้าใจในบทบาทหน้าที่ และภารกิจเกี่ยวกับการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย

นโยบายและจุดเน้น

๑. นโยบายด้านการศึกษานอกระบบ

จุดเน้นการดำเนินงาน

๑.๑ การสนับสนุนการจัดการศึกษาโดยไม่เสียค่าใช้จ่าย ๑๕ ปี อย่างมีคุณภาพ

๑) ดำเนินการให้ผู้เรียนการศึกษานอกระบบระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานได้รับการสนับสนุนค่าเล่าเรียน ค่าจัดซื้อหนังสือเรียน และค่าจัดกิจกรรมพัฒนาคุณภาพผู้เรียนอย่างครอบคลุมและทั่วถึง เพื่อเพิ่มเติมโอกาสในการรับการศึกษาที่มีคุณภาพโดยไม่เสียค่าใช้จ่าย

๒) ให้มีการหาคู่มือการสอนแบบมีคุณภาพและการสอนแบบผสมผสานตามหลักสูตรการศึกษานอกระบบระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน

๑.๒ การส่งเสริมการรู้หนังสือ

๑) พัฒนาระบบฐานข้อมูลผู้ไม่รู้หนังสือให้มีความครบถ้วน ถูกต้อง ทันสมัยเป็นระบบเดียวกัน

๒) พัฒนาหลักสูตร สื่อ แบบเรียน เครื่องมือวัดผล และเครื่องมือการดำเนินงานสำหรับผู้ไม่รู้หนังสือให้สอดคล้องกับสภาพของแต่ละกลุ่มเป้าหมาย

๓) เพิ่มศักยภาพครู กศน. และภาคีเครือข่ายที่ร่วมจัด ให้มีความรู้ ความสามารถและทักษะการจัดการกระบวนการเรียนรู้ให้กับผู้ไม่รู้หนังสืออย่างมีประสิทธิภาพและมีคุณภาพ

๔) มุ่งเน้นให้สถานศึกษาจัดกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้หนังสือ การคงสภาพการรู้หนังสือ การพัฒนาทักษะการรู้หนังสือ และการพัฒนาทักษะด้านคอมพิวเตอร์พื้นฐานเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้หนังสือ สำหรับให้ประชาชนได้นำไปใช้เป็นเครื่องมือในการศึกษาและเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต

๑.๓ การศึกษาต่อเนื่อง

๑) มุ่งจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาการงานและอาชีพ โดยให้ความสำคัญกับการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาอาชีพระดับพื้นฐาน ที่สอดคล้องกับปัญหาและความต้องการของกลุ่มเป้าหมาย โดยมุ่งให้ผู้เรียนสามารถนำความรู้ไปใช้ประโยชน์ได้จริงในชีวิตประจำวัน ทั้งนี้ให้พัฒนาหลักสูตรที่หลากหลายและทันสมัยสามารถให้บริการได้อย่างกว้างขวาง

๒) มุ่งจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาทักษะชีวิตให้กับกลุ่มเป้าหมาย โดยจัดกิจกรรมการศึกษาที่มุ่งเน้นให้กลุ่มเป้าหมายมีความรู้ ความสามารถในการจัดการชีวิตของตนเองให้อยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข รวมทั้งการใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ ต่อตนเอง ครอบครัว และชุมชน

๓) มุ่งจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาสังคมและชุมชนโดยใช้รูปแบบการฝึกอบรม การประชุมสัมมนา การจัดเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และรูปแบบอื่น ๆ ที่เหมาะกับกลุ่มเป้าหมาย โดยเน้นการสร้างจิตสำนึกความเป็นประชาธิปไตย ความเป็นพลเมืองดี เศรษฐกิจชุมชน และการอนุรักษ์พัฒนาธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

๔) มุ่งจัดการศึกษาต่อเนื่องหลักสูตรเชิงบูรณาการเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืนตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง

๕) พัฒนาระบบคลังหลักสูตรการศึกษาต่อเนื่องให้ได้มาตรฐาน และสะดวกต่อการใช้งาน เพื่อสนับสนุนการจัดการศึกษาของสถานศึกษาและภาคีเครือข่าย

๑.๔ การพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอน

๑) มุ่งเน้นพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามจุดมุ่งหมายและมาตรฐานของหลักสูตร

๒) พัฒนาคครูและผู้เกี่ยวข้องให้สามารถจัดการเรียนรู้ได้อย่างมีคุณภาพ โดยส่งเสริมให้มีความรู้ความสามารถในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา การจัดการกระบวนการเรียนรู้ การวัดผลประเมินผล

๓) ส่งเสริมการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น และกิจกรรมการเรียนรู้ที่หลากหลาย สอดคล้องกับความต้องการและสภาพของกลุ่มเป้าหมาย

๔) ส่งเสริมพัฒนาสื่อแบบเรียน สื่ออิเล็กทรอนิกส์ และสื่ออื่น ๆ ประกอบหลักสูตร โดยการมีส่วนร่วมของทั้งภาครัฐและเอกชน

๕) ส่งเสริมการวิจัย เพื่อพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมการศึกษาตลอดชีวิต

๕) มุ่งเน้นให้กลุ่มเป้าหมายที่ลงทะเบียนได้เรียนรู้ในรูปแบบที่เหมาะสมกับสภาพและความต้องการของตนเอง โดยมีอัตราการคงอยู่ไม่น้อยกว่า ร้อยละ ๘๐ มีผลสัมฤทธิ์ในสาระความรู้พื้นฐาน ไม่ต่ำกว่า ร้อยละ ๖๐

๗) พัฒนาระบบการวัดผลและประเมินผลการศึกษาของระบบทุกหลักสูตร โดยเฉพาะหลักสูตรในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานให้ได้มาตรฐาน โดยการนำข้อทดสอบกลางมาใช้อย่างมีประสิทธิภาพ

๑.๕ การประกันคุณภาพการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย

๑) พัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในให้ได้มาตรฐานโดยพัฒนาบุคลากรให้มีความรู้ความเข้าใจ และสามารถดำเนินการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาได้อย่างต่อเนื่อง โดยใช้การประเมินภายในด้วยตนเอง

๒) ดำเนินการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาในสังกัดให้ผ่านการประเมินคุณภาพภายในไม่น้อยกว่าร้อยละ ๘๐

๓) ปรับแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา และดำเนินการตามแผนการจัดการศึกษาของสถานศึกษาให้ได้คุณภาพตามมาตรฐานที่กำหนด

๔) ผดุงระบบการประกันคุณภาพการศึกษาให้ได้ตามมาตรฐานที่กำหนด

๒. นโยบายด้านการศึกษาตามอัธยาศัย

จุดเน้นการดำเนินงาน

๒.๑ การส่งเสริมการอ่าน

๑) พัฒนาระดับความสามารถในการอ่านของประชาชนทุกกลุ่มเป้าหมายให้ได้ในระดับอ่านคล่องเขียนคล่อง และอ่านเชิงคิดวิเคราะห์พื้นฐาน โดยผ่านกระบวนการปฏิรูปการเรียนการสอน ที่มีคุณภาพ

๒) พัฒนาคคนไทยให้มีนิสัยรักการอ่าน ใฝ่เรียน ใฝ่รู้ โดยการปลูกฝังและสร้างเจตคติให้เห็นคุณค่าและประโยชน์ของการอ่าน โดยการประชาสัมพันธ์ส่งเสริมให้ทุกคนมีส่วนร่วม และการกำหนดมาตรฐานการจูงใจเครือข่ายส่งเสริมการอ่าน

- 3) ส่งเสริมให้มีการสร้างบรรยากาศ และสิ่งแวดล้อมที่เอื้อต่อการอ่านให้เกิดขึ้นในสังคมไทย โดยสนับสนุนการพัฒนาแหล่งการอ่านให้เกิดขึ้นอย่างกว้างขวาง และหลากหลาย รวมทั้งมีความพร้อมในด้านสื่ออุปกรณ์ที่สนับสนุนการอ่าน และการจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมการอ่านที่หลากหลาย
- 4) ส่งเสริม และสนับสนุนการสร้างเครือข่ายเพื่อสร้างบรรยากาศของการอ่าน เช่น ชมรมรักการอ่าน ครอบครัวรักการอ่าน สมาคมหรือชมรมส่งเสริมการอ่าน เป็นต้น

2.2 ห้องสมุดประชาชนมีชีวิต

- 1) มุ่งเน้นพัฒนาห้องสมุดประชาชนทุกแห่งให้เป็นศูนย์กลางการเรียนรู้ตลอดชีวิตของชุมชน
- 2) จัดทำโครงสร้างพื้นฐานด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อเชื่อมโยงกับแหล่งการเรียนรู้ต่าง ๆ สำหรับให้บริการในห้องสมุดประชาชน
- 3) จัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่านและการเรียนรู้ในรูปแบบที่หลากหลายทั้งภายในและภายนอกห้องสมุด เพื่อปลูกฝังนิสัยรักการอ่าน และพัฒนาศักยภาพการเรียนรู้ด้วยตนเองของประชาชน
- 4) จัดหน่วยบริการเคลื่อนที่เพื่อส่งเสริมการอ่านและการเรียนรู้ แก่ประชาชนในพื้นที่ต่าง ๆ
- 5) พัฒนาศักยภาพบุคลากร ที่รับผิดชอบการบริการของห้องสมุดประชาชนให้มีความรู้ความสามารถในการให้บริการสนับสนุนการดำเนินงานห้องสมุด ๓ ดี
- 6) แสวงหาภาคีเครือข่ายเพื่อให้เกิดการมีส่วนร่วมในการสนับสนุนการดำเนินงานห้องสมุดประชาชน

๓. นโยบายการศึกษาเพื่อพัฒนาชุมชน

จุดเน้นการดำเนินงาน

๓.๑ กศน. ตำบล : แหล่งเรียนรู้ชุมชน

- ๑) ให้มีคณะกรรมการบริหารจัดการ กศน.ตำบล : แหล่งเรียนรู้ชุมชน โดยจัดให้มีแผนปฏิบัติงานประจำตำบลจัดตั้ง กศน. ตำบล ให้ครบทุกตำบล และแต่งตั้งหัวหน้า กศน. ตำบล
- ๒) ให้ กศน. ตำบล : แหล่งเรียนรู้ชุมชน จัดทำฐานข้อมูลในลักษณะสำมะโน และศึกษาความต้องการทางการศึกษาและการเรียนรู้ของประชาชนและตำบลเพื่อประกอบการจัดกิจกรรมที่เหมาะสม
- ๓) มุ่งเน้นให้มีการนำหลักคิดประชาธิปไตยมาบูรณาการในการจัดการเรียนรู้ตลอดชีวิตและเสริมสร้างกระบวนการประชาธิปไตย
  - ๔) สนับสนุนสื่อการเรียนรู้ในรูปแบบต่าง ๆ เช่น สื่อสิ่งพิมพ์ สื่อเทคโนโลยี ให้ กศน. ตำบล : แหล่งเรียนรู้ชุมชน ทุกแห่งเพื่อพัฒนาประชาชนในชุมชนให้เป็นคนไทยยุคใหม่
  - ๕) ส่งเสริมพัฒนาเครือข่าย กศน. ตำบล : แหล่งเรียนรู้ชุมชน เพื่อการประสานเชื่อมโยงและส่งต่อผู้เรียนให้ได้รับบริการทางการศึกษาที่ตอบสนองต่อความต้องการอย่างมีประสิทธิภาพ
  - ๖) ติดตามและประเมินผลการดำเนินงาน กศน. ตำบล : แหล่งเรียนรู้ชุมชน และจัดให้มีการรายงานต่อสาธารณะในชุมชน
  - ๗) จัดกิจกรรมการเรียนรู้ของชุมชน โดยใช้ กศน. ตำบล : แหล่งเรียนรู้ชุมชน เป็นฐานการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ของชุมชน

๓.๒ อาสาสมัคร กศน.

- ๑) ส่งเสริมให้ผู้มีจิตอาสา ตลอดจนผู้รู้ ภูมิปัญญาท้องถิ่น และข้าราชการบำนาญเข้ามาเป็นอาสาสมัคร กศน. โดยเข้ามามีบทบาทในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้การศึกษานอกระบบและการศึกษา

ตามอัธยาศัยในชุมชน เป็นผู้สื่อสารข้อมูลความรู้ที่เป็นประโยชน์แก่ประชาชนและนำเสนอความต้องการการเรียนรู้และการพัฒนาชุมชนโดยดำเนินงานเป็นทีมร่วมกับครูในสังกัด สำนักงาน กศน.

๒) ส่งเสริมให้อาสาสมัคร กศน. ได้รับการพัฒนาสมรรถนะให้เป็นผู้จัด และส่งเสริมและสนับสนุนการจัดการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยที่มีคุณภาพ

๓) เสริมสร้างขวัญและกำลังใจในรูปแบบต่าง ๆ แก่ อาสาสมัคร กศน. เพื่อให้ตระหนักถึงคุณค่าและความสำคัญของตนเอง และเข้ามามีส่วนร่วมดำเนินการจัดและส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิตอย่างมีคุณภาพและยั่งยืน

๓.๓ การส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ในชุมชน

๑) จัดกิจกรรมการเรียนรู้ตลอดชีวิตในชุมชนโดยใช้ศูนย์การเรียนรู้ชุมชนที่ดำเนินการอยู่แล้วให้เกิดประโยชน์สูงสุด

๒) จัดกระบวนการเรียนรู้ในชุมชนโดยการจัดทำแผนชุมชน จัดเวทีชาวบ้าน การศึกษาดูงาน การฝึกอบรม เพื่อนำความรู้ไปแก้ปัญหาหรือพัฒนาชุมชน

๓) บูรณาการความรู้ในชุมชนเพื่อเชื่อมโยงกับหลักสูตรต่าง ๆ ของ กศน. เพื่อประโยชน์ในการเทียบโอนความรู้และประสบการณ์

๔) ขยายและพัฒนาแหล่งเรียนรู้ชุมชนในการถ่ายทอดองค์ความรู้ โดยให้มีการจัดทำและเผยแพร่สื่อเพื่อการธำรงรักษาและถ่ายทอดองค์ความรู้ในชุมชน

๕) พัฒนาศักยภาพและส่งเสริมให้ภูมิปัญญาท้องถิ่นเป็นแหล่งการเรียนรู้ของชุมชน

๔. นโยบายด้านภาคีเครือข่าย

จุดเน้นการดำเนินงาน

๔.๑ ส่งเสริม สนับสนุนให้ทุกภาคส่วนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดและส่งเสริมการจัดการศึกษาตลอดชีวิตอย่างต่อเนื่อง และเข้มแข็ง

๔.๒ สร้างภาคีเครือข่ายให้ครอบคลุมพื้นที่ทุกระดับ

๔.๓ จัดทำระบบฐานข้อมูลภาคีเครือข่ายทุกระดับ

๔.๔ พัฒนาบุคลากรภาคีเครือข่ายให้มีศักยภาพในการจัดการศึกษาตลอดชีวิตอย่างมีคุณภาพ

๔.๕ เสริมสร้างแรงจูงใจให้ภาคีเครือข่ายมีส่วนร่วมจัดการศึกษาตลอดชีวิตอย่างต่อเนื่อง

๔.๖ มุ่งเน้นให้สถานศึกษาและหน่วยงานต่าง ๆ ประสานการทำงานร่วมกับคณะกรรมการที่เกี่ยวข้องตามบทบาทหน้าที่เพื่อสร้างความเข้าใจงานด้านการส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย และเสริมสร้างโอกาสและบทบาทในการจัดการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย

๕. นโยบายด้านการบริหารจัดการ

จุดเน้นการดำเนินงาน

๕.๑ การพัฒนาบุคลากร

๑) พัฒนาความรู้ความสามารถของบุคลากรทุกกลุ่มในสังกัดให้มีสมรรถนะในการปฏิบัติงานอย่างมีประสิทธิภาพ

๒) จัดให้มีแผนพัฒนาบุคลากร เพื่อเป็นการเตรียมการในการเข้าสู่งานและการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง

๓) ส่งเสริมให้มีการพัฒนาวัฒนธรรมสำหรับการพัฒนาสมรรถนะของบุคลากร

๔) ส่งเสริมให้บุคลากรในสังกัดพัฒนาตนเองเพื่อเลื่อนตำแหน่งหรือเลื่อนวิทยฐานะโดยประเมินจากผลการปฏิบัติงาน

๕.๒ การนิเทศ กำกับ ติดตาม และประเมินผล

๑) ส่งเสริม และพัฒนาการนิเทศการศึกษาทั้งระบบ

๒) ใช้กระบวนการนิเทศในการพัฒนาบุคลากรให้มีความรู้ความสามารถในการปฏิบัติงานและจัดกระบวนการเรียนรู้ เพื่อนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย

๓) กำกับ ติดตาม และรายงานผลการดำเนินงานให้ทันกำหนดเวลาโดยใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร และสื่ออื่น ๆ ที่เหมาะสม

๕.๓ โครงสร้างพื้นฐานและอัตรากำลัง

๑) พัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและดำเนินการปรับปรุงสถานที่และวัสดุ อุปกรณ์ให้มีความพร้อมในการจัดการศึกษา

๒) ระดมทรัพยากรจากชุมชน เพื่อนำมาใช้ในการปรับปรุงโครงสร้างพื้นฐานให้มีความพร้อมสำหรับจัดกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ของประชาชน

๓) แสวงหาความร่วมมือในการหาบุคลากรในท้องถิ่นให้มีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรม กศน.

๔) บริหารอัตรากำลังที่มีอยู่ทั้งในส่วนที่เป็นข้าราชการ พนักงานราชการและลูกจ้าง ให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด

๕.๔ การพัฒนาองค์ความรู้

พัฒนาระบบฐานข้อมูลให้มีความครบถ้วน ถูกต้อง ทันสมัย และเชื่อมโยงอย่างเป็นระบบเพื่อให้สามารถนำไปใช้เป็นเครื่องมือสำคัญในการบริหารและจัดบริการการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอย่างมีประสิทธิภาพ